

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України з питань прав людини,
деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України,
національних меншин і міжнародних відносин

6 липня 2026 року

Веде засідання голова комітету ЗАДОРЖНИЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня, сподіваюсь, що у всіх все добре.

КУЗНЕСЦОВ О.О. Добрий день.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ніч була така.

ЧИЙГОЗ А.З. Вітаю всіх.

КАСАЙ К.І. Добрий день, колеги.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Доброго дня, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня.

Шановні колеги, у нас є на сьогоднішній день семеро з десяти членів комітету, тобто кворум у нас назбирався. Тому засідання комітету оголошую відкритим.

ДЖЕМІЛЄВ М. Доброго дня, панове.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня.

Сьогодні планується розглянути 6 проєктів законів, які нам доручено опрацювати і подати висновки до головних комітетів. Порядок денний вам

був надісланий, тож прошу переходити до голосування щодо затвердження порядку денного сьогоднішнього засідання. Прошу визначатись.

Задорожний – за.

Пан Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кузнєцов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Неллі Іллівна Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Богдан Васильович Яременко.

ЯРЕМЕНКО Б.В. Добрий день. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, 7 осіб – за. Рішення прийнято.

Перед тим, як перейти до розгляду питань порядку денного, звертаю увагу, що перші два питання порядку передбачають розгляд законодавчих ініціатив, які подані на альтернативні законопроекти. В рамках кожного з цих питань основний і альтернативний до нього законопроект ми будемо розглядати разом, тобто обговорення основного і альтернативного проєктів законів здійснюватиметься водночас.

Отже, переходимо до розгляду питань порядку денного. Питання перше. Проєкт Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення законодавства у сфері захисту державного кордону України (реєстраційний номер 15118 від 31.03.26 року), поданий народним депутатом України Здебським та іншими народними депутатами України; та альтернативний до нього проєкт Закону про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення законодавства у сфері захисту державного кордону України (реєстраційний номер 15118-1 від 14.06.26 року), поданий народним депутатом України Совою та іншими народними депутатами України. Головним комітетом з розгляду даних законопроектів визначено Комітет Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки.

Шановні колеги, хочу відразу звернути вашу увагу на те, що ми розглядаємо дані законопроекти виключно в межах предметів відання нашого комітету. Це важливо з огляду на той факт, що обидва законопроекти є доволі великими за своїм змістом і регулюють багато питань, які нас не стосуються. Наш комітет в першу чергу розглядає дані законопроекти у контексті пропонованих ними змін до Закону України «Про правовий статус

іноземців та осіб без громадянства», зміни до інших законів ми аналізуємо виключно в тій частині, яка стосується наших предметів відання. Наприклад, щодо вимог до паспортних документів іноземців та осіб без громадянства при в'їзді в Україну, якими пропонується врегулювати також і Закон України «Про прикордонний контроль». Це така коротка ремарка для того, щоб всім було зрозуміло, що ми не розглядаємо дані законопроекти в цілому, а концентруємося лише на окремих їх положеннях.

Для представлення основного законопроекту номер 15118 ми запрошували на наше засідання народного депутата України Здебського Юрія Вікторовича. Юрія Вікторовича немає.

Колеги, я тоді коротко зазначу, про що йдеться в основному законопроекті в тій частині, яка стосується предметів відання комітету. Так, законопроектом вносяться зміни зокрема до Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», «Про прикордонний контроль», «Про Державну прикордонну службу України», відповідно до яких іноземцям, особам без громадянства надається дозвіл на перетинання державного кордону у разі в'їзду в Україну за умови наявності у нього дійсного паспортного документа, який належить особі пред'явника, який залишатиметься дійсним протягом щонайменше 3 місяців після запланованої дати виїзду з території України та виданого в період останніх 10 років до дати в'їзду в Україну. Невідповідність дійсного паспортного документа іноземця або особи без громадянства вимогам щодо вищезазначених строків його дії не може бути підставою для відмови у перетинанні державного кордону в разі в'їзду в Україну іноземців або осіб без громадянства, які на законних підставах постійно або тимчасово проживають на її території. Із визначення терміну «пункт тимчасового перебування іноземців або осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні» виключається категорія іноземців та осіб без громадянства, стосовно яких судом прийнято рішення про примусове видворення. Органам, підрозділам, військовослужбовцям, а

також працівникам Державної прикордонної служби України зокрема надається право створювати і використовувати інформаційні, електронні, комунікаційні, інформаційно-комунікаційні, технологічні системи та їх окремі елементи реєстрів, бази та банки даних, в яких, з-поміж іншого, обробляється інформація щодо осіб, які перетнули державний кордон України.

Для представлення альтернативного законопроекту 15118-1 ми запрошували на засідання комітету народного депутата України Сову Олександра Георгійовича. Відсутній.

Колеги, звертаю вашу увагу, що положення альтернативного законопроекту, які стосуються предметів відання нашого комітету, є фактично ідентичними до положень основного, тож не буду на них зупинятися.

Станом на сьогодні маємо висновок Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації, який також розглядав ці законопроекти в межах своїх предметів відання, та надав до них зауваження та пропозиції, зазначаючи, що обидва проекти потребують доопрацювання зокрема щодо визначення виду доступу Державної прикордонної служби України до інформаційних, електронних, комунікаційних, інформаційно-комунікаційних та технологічних систем, реєстрів, баз та банків даних.

У надісланих вам матеріалах з приводу цих законопроектів також містилося посилання на всі висновки центральних органів виконавчої влади, що оприлюднені в Урядовому порталі. Їх там доволі багато і я сподіваюся, що ви з ними ознайомилися.

Шановні колеги, чи бажає хтось висловитися щодо цих законопроектів? Дякую.

Тож, враховуючи, що в контексті наших предметів відання обидва законопроекти не мають суттєвих відмінностей, я хочу висловити деякі актуальні для обох проектів законів зауваження.

Тож, перше. Пропонованими в законопроектах змінами до законів України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» та «Про прикордонний контроль» зокрема передбачається, що невідповідність дійсного паспортного документа іноземця або особи без громадянства вимогам щодо строків його дії (паспортний документ має бути дійсним протягом щонайменше трьох місяців після запланованої дати виїзду з території України), не може бути підставою для відмови перетинання державного кордону в разі в'їзду в Україну іноземців або осіб без громадянства, які на законних підставах постійно або тимчасово проживають на її території.

У зв'язку з цим варто зазначити, що відповідно до положення статті 1 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» іноземці та особи без громадянства, які перебувають на території України на законних підставах, це іноземці та особи без громадянства, які в установленому законодавством чи міжнародним договором України порядку в'їхали в Україну та постійно або тимчасово проживають на її території або тимчасово перебувають в Україні. Тобто термін «іноземці та особи без громадянства, які перебувають на території України на законних підставах» включає в себе не лише осіб, які постійно або тимчасово проживають на території України (для яких, до речі, непоширення загальних вимог до строку дії паспортного документа при в'їзді в Україну є доцільним, оскільки вони вже мають сталі зв'язки з Україною), а іноземців та осіб без громадянства, які тимчасово перебувають в Україні, на яких таке право поширювати недоречно з огляду на короткострокову мету їхнього візиту та відсутність тривалих зв'язків з Україною.

Враховуючи зазначене, у відповідних положеннях законопроектів слова «на законних підставах» доцільно виключити.

Друге. Змінами до статті 8 Закону України «Про прикордонний контроль» встановлюється, що уповноваженій службовій особі Державної

прикордонної служби України надають іноземцю, особі без громадянства дозвіл на перетинання державного кордону в разі в'їзду в Україну за умови наявності в нього дійсного паспортного документа, який належить особі-пред'явнику, та залишатиметься дійсним протягом щонайменше трьох місяців після запланованої дати виїзду з території України та виданого в період останніх 10 років до дати в'їзду в Україну. Аналогічні положення щодо строків дії паспортного документа для в'їзду в Україну містяться в обох законопроектах, якими пропонуються зміни до статті 9 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства».

Водночас законопроектами не вносяться відповідні зміни до статті 13 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», у частині першій якої чітко передбачені всі випадки, за яких в'їзд в Україну іноземця або особи без громадянства не дозволяється, що, як наслідок, призводитиме до колізії в законодавстві.

Третє. Враховуючи запропоновані законопроектами виключення із пункту 27 частини першої статті 1 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» такої категорії осіб як іноземці та особи без громадянства, стосовно яких судом прийнято рішення про примусове видворення та беручи до уваги норми чинної частини першої статті 30 цього закону, відповідно до якої рішення про примусове видворення з України іноземців та осіб без громадянства дійсно не приймається судами, також потребує внесення змін абзац третій частини третьої статті 12 закону.

Разом з тим, доречним вбачається також внесення змін до абзацу третього пункту 27 частини першої статті 1 закону, чинне формулювання якого не повною мірою узгоджується з частиною третьою статті 30 цього ж закону.

Враховуючи зазначене, абзац третій пункту 27 частини першої статті 1 зазначеного закону доречно викласти в такій редакції: «стосовно яких судом прийнято рішення про затримання з метою ідентифікації та/або забезпечення

примусового видворення, у тому числі прийнятих відповідно до міжнародних договорів України про реадмісію».

Аналогічні зміни доцільно внести також до абзацу першого частини четвертої статті 30 згаданого закону, замінивши слова «необхідного для їх ідентифікації та забезпечення примусового видворення» словами «необхідного для їх ідентифікації та/або забезпечення примусового видворення».

Четверте. Законопроєктами пропонується надати право органам, підрозділам, військовослужбовцям, а також працівникам Державної прикордонної служби України створювати і використовувати інформаційні, електронні, комунікаційні, інформаційно-комунікаційні, технологічні системи та їх окремі елементи, реєстри, бази та банки даних, в яких зокрема обробляється інформація щодо осіб, які перетнули державний кордон України. Оскільки така інформація може стосуватися персональних даних, законопроєктом доречно передбачене уточнення, що відповідна обробка персональних даних повинна здійснюватись у відповідності із Законом України «Про захист персональних даних».

У надісланих вам матеріалах всі ці зауваження розписані навіть більш детально. Звісно, ми все це відобразимо у нашому висновку.

Тож, колеги, з приводу цих двох законодавчих ініціатив пропоную прийняти суто процедурне рішення: щодо направлення наших зауважень до головного комітету.

Якщо немає заперечень, ставлю на голосування наступне рішення комітету: звернутись до Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки з пропозицією врахувати зауваження комітету при опрацюванні проєкту Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення законодавства у сфері захисту державного кордону України (реєстраційний номер 15118 від 31.03.26 року), поданого народним депутатом України Здебським та іншими

народними депутатами України; та альтернативного до нього проєкту Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення законодавства у сфері захисту державного кордону України (реєстраційний номер 15118-1 від 14.04.26 року), поданого народним депутатом України Согою та іншими народними депутатами України. Прошу голосувати, шановні колеги.

Задорожний – за.

Пан Джемільєв Мустафа.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую. Голосую – за.

ДЖЕМІЛЄВ М. Джемільєв голосує – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Євген Геннадійович Яковенко.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Неллі Іллівна Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Богдан Васильович Яременко.

ЯРЕМЕНКО Б.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, 9 осіб – за. Рішення прийнято.

Переходимо до наступних законопроектів. Проект Закону України про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо посилення захисту дітей від кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості (реєстраційний номер 15266 від 22.05.2026 року), поданого народним депутатом України Іонушасом та іншими народними депутатами України; та альтернативний до нього проект Закону України про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо посилення захисту дітей від кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості, а також кримінальних правопорушень, пов'язаних з дитячою порнографією та сексуальною експлуатацією дитини (реєстраційний номер 15266-1 від 10.06.2026 року), поданого народним депутатом Цибою та іншими народними депутатами.

Головним комітетом з розгляду даних проектів визначено Комітет Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності.

Для представлення основного законопроекту (реєстраційний номер 15266) ми запрошували на наше засідання народного депутата України Іонушаса Сергія Костянтинівича. Немає. Немає Сергія Костянтинівича.

Тому, колеги, цим законопроектом вносяться зміни до низки законодавчих актів, зокрема проектом пропонується: у Кодексі України про адміністративні правопорушення запровадити адміністративну відповідальність за прийняття на роботу до закладу освіти, охорони здоров'я або іншої установи/організації, зобов'язаної здійснювати нагляд за дітьми або надавати медичні, освітні, соціальні послуги дітям, без перевірки заборони працювати в контакті з дітьми; у Кримінальному кодексі України посилити кримінальну відповідальність за окремі кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітніх осіб, а також встановити кримінальну відповідальність за невиконання обов'язку щодо проведення перевірки на наявність заборони працювати в контакті з дітьми щодо осіб, які працюють в закладі освіти, охорони здоров'я або іншої установи/організації, зобов'язаної здійснювати нагляд за дітьми або надавати медичні, освітні, соціальні послуги дітям, якщо такою особою в подальшому було вчинено кримінальне правопорушення проти статевої свободи та недоторканості дитини, яка перебувала під наглядом або отримувала послуги в зазначеному закладі, установі чи організації; у Кримінально-виконавчому кодексі України запровадити функціонування Єдиного реєстру засуджених та осіб, взятих під варту (замість Єдиного реєстру осіб, засуджених за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи), а також передбачити окремий облік осіб, засуджених за кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості дітей, та визначити порядок доступу до відповідної інформації; у Законі України «Про охорону дитинства» встановити обов'язок для власника або уповноваженого ним органу, фізичної особи, яка використовує найману працю, здійснювати перевірку відсутності заборони працювати в контакті з

дітьми під час прийняття на роботу до закладу освіти, охорони здоров'я або іншої установи/організації незалежно від форм власності, а також періодично після прийняття на роботу, але не рідше, ніж один раз у 3 роки; у Законі України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» визначити обмеження щодо працевлаштування осіб, яким заборонено працювати у контакті з дітьми.

Для представлення альтернативного законопроєкту номер 15266-1 ми запрошували на засідання комітету народного депутата України Цибу Тетяну Вікторівну. Відсутня.

Колеги, альтернативний законопроєкт загалом зберігає концепцію та більшість положень основного законопроєкту. Водночас на відміну від основного законопроєкту альтернативним додатково пропонується: поширити механізм спеціального обліку та заборони працювати в контакті з дітьми також на осіб, засуджених за окремі кримінальні правопорушення, пов'язані із сексуальною експлуатацією дітей та використанням дітей у порнографічній діяльності; внести зміни до Кодексу законів про працю України щодо заборони укладання трудових договорів з особами, яким заборонено працювати у контакті з дітьми, місце роботи, посада якого передбачатиме контакт з дітьми; внести зміни до Сімейного кодексу України, згідно з якими не можуть бути усиновлювачами особи, відомості про яких внесені до модуля обліку осіб, засуджених за кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості дитини, Єдиного реєстру засуджених та осіб, узятих під варту.

Також законопроєкт містить окремі уточнення щодо переліку закладів, для працевлаштування до яких проводиться перевірка на наявність заборони працювати в контакті з дітьми, а також щодо строків внесення відомостей до модуля обліку осіб.

Переходимо до наявних висновків до цих законопроєктів. Спочатку зазначу про ті висновки, які є актуальними для обох законопроєктів. Тож,

Міністерство освіти і науки України та Міністерство фінансів України мають пропозиції та зауваження до законопроектів. Міністерство цифрової трансформації України висловлює зауваження до законопроектів в частині внесення змін до Кримінально-виконавчого кодексу України та звертає увагу на необхідність додаткового опрацювання положень законопроектів щодо створення та функціонування модуля обліку осіб, засуджених за кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості дітей на предмет їх відповідності вимогам Закону України «Про публічні електронні реєстри».

Тепер щодо висновків, які є актуальні щодо основного законопроекту. Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України підтримує проект закону із зауваженнями, зокрема звертає увагу на необхідності узгодження положень законопроекту з положеннями частини сьомої статті 10 Закону України «Про охорону дитинства».

Міністерство охорони здоров'я України висловлює зауваження щодо недостатньої правової визначеності окремих положень законопроекту, зокрема поняття «робота в контакті з дітьми» та «кола осіб, відповідальних за проведення перевірки». Також міністерство наголошує на необхідності встановлення перехідного періоду для належного організаційного і технічного впровадження запропонованого механізму перевірок.

Мін'юст України підтримує законопроект за умови доопрацювання та звертає увагу на наявність окремих неузгодженостей у запропонованих змінах до кримінального законодавства, а також необхідність внесення супутніх змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів для забезпечення комплексного правового регулювання.

Кабмін України у довідці щодо відповідності проекту закону зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції, зокрема міжнародно-правових та праву Європейського Союзу (*acquis EC*), зазначає, що проект

відповідає міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції.

Щодо висновків, які є актуальними лише для альтернативного законопроєкту, Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності підтримує законопроєкт, Міністерство юстиції України підтримує законопроєкт за умови...

Тож, шановні народні депутати, чи бажає хтось висловитись? Дякую.

Друзі, у надісланих матеріалах ви ознайомитеся із наявними до проєктів законів зауваженнями. Зокрема, перше, обома законопроєктами запроваджується адміністративна відповідальність за допуск до роботи з дітьми без перевірки заборони працювати у контакті з дітьми (нова стаття 188.58 КУпАП). При цьому перелік суб'єктів, прийняттю на роботу до яких повинна передувати відповідна перевірка, в обох законопроєктах фактично стосується лише юридичних осіб (в проєктах ідеться про заклади, установи, організації, громадські об'єднання тощо). У зв'язку з цим варто зазначити, що за таких обставин поза межами регулювання та санкцій статті залишиться значний сектор дитячих послуг, які обслуговують фізичні особи-підприємці та самозайняті особи (спортивні секції, розвиваючі гуртки, послуги нянь, репетиторів тощо). Такий підхід не забезпечує однакового рівня захисту дітей і створює ризик існування сфер діяльності, в яких надаються фактично ті ж самі послуги, однак на які запропонована відповідальність не поширюється.

Друге. Частина четверта статті 6.2 Кримінально-виконавчого кодексу України містить перелік осіб, що мають право на отримання інформації щодо факту перебування конкретної особи у модулі обліку осіб, засуджених за кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості дитини. Так, сільські, селищні та міські голови, керівники державних адміністрацій, інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування можуть отримувати інформацію з реєстру щодо осіб, які претендують на зайняття посади керівника (заступника керівника)

закладів освіти, охорони здоров'я, культури та інших закладів, установ та організацій, що працюють з дітьми, та належать до їх сфери управління. Тобто законопроектом передбачається можливість отримання відповідної інформації щодо особи, яка претендує на зайняття посади керівника (заступника керівника) виключно закладів державної та комунальної форми власності. Водночас законопроекти не врегульовують процедуру перевірки при призначенні керівників та їх заступників приватної форми власності (приватна школа, приватна клініка тощо), що, як наслідок, створюватиме можливість зайняття відповідних посад особами, засудженими за кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості дитини.

Також варто зазначити, що новою частиною дванадцятою статті 10 Закону України «Про охорону дитинства» пропонується визначити обов'язок під час прийняття на роботу до закладів, що передбачають роботу з дітьми, та періодично після прийняття на роботу проводити перевірку відсутності заборони працювати в контакт з дітьми, в тому числі фізичним особам, які використовують найману працю (роботодавцям-фізичним особам). При цьому відповідно до текстів законопроектів право на отримання інформації щодо факту перебування конкретної особи у модулі обліку осіб, засуджених за кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості дитини, не матимуть фізичні особи-підприємці, що мають найманих працівників та надають освітні та інші послуги, що передбачають контакт з дітьми. Тобто незрозуміло, яким чином вони будуть отримувати відповідну інформацію.

Третє. Новою частиною дванадцятою статті 10 Закону України «Про охорону дитинства» встановлюється обов'язок проводити повторні перевірки працівників не рідше одного разу на три роки, проте законодавство про працю не передбачає окремої підстави для припинення трудових відносин у

разі виявлення такої заборони після прийняття особи на роботу, що може створити ризики трудових спорів та неоднозначного правозастосування.

Четверте. Відповідно до пояснювальних записок до законопроектів метою їх розробки є зокрема приведення норм деяких законодавчих актів України у відповідність до положень Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства. Статтею 5 зазначеної Конвенції визначено, що кожна Сторона вживає необхідних законодавчих або інших заходів відповідно до свого національного законодавства для забезпечення умов, за яких унеможлиблюється зайняття кандидатами, засудженими за вчинення діянь, пов'язаних із сексуальною експлуатацією або сексуальним насильством стосовно дітей, посад, виконання яких передбачає регулярні контакти з дітьми. У цьому аспекті варто зазначити, що обидва законопроекти не повною мірою відповідають положенням зазначеної Конвенції. Так, основний законопроект не охоплює низку кримінальних правопорушень, пов'язаних із сексуальною експлуатацією дітей, зокрема передбачених частинами четвертими статей 301.2, 302 та 303 Кримінального кодексу України. У свою чергу альтернативний законопроект охоплює кримінальні правопорушення, пов'язані з дитячою порнографією та сексуальною експлуатацією дітей, однак додатково поширює свою дію на осіб, засуджених за статтею 301 Кримінального кодексу України, яка встановлює відповідальність за обіг порнографічних предметів загалом та пов'язується не тільки з посяганням на дітей, а й на повнолітніх осіб, що своєю чергою не узгоджується з метою законопроектів.

Так само, як і при розгляді попереднього питання, пропоную направити ці зауваження до головного комітету.

Тож, шановні колеги, якщо немає заперечень, ставлю на голосування наступне процедурне рішення комітету: звернутись до Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності з пропозицією врахувати

зауваження комітету при опрацюванні проєкту Закону України про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо посилення захисту дітей від кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості (реєстраційний номер 15266 від 22.05.26 року), поданого народним депутатом України Іонушасом та іншими народними депутатами України; та альтернативного до нього проєкту Закону України про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо посилення захисту дітей від кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості, а також кримінальних правопорушень, пов'язаних з дитячою порнографією та сексуальною експлуатацією дитини (реєстраційний номер 15266-1 від 10.06.26 року), поданий народним депутатом України Цибою Т.В. та іншими народними депутатами України. Прошу визначатись, шановні колеги.

Задорожний - за.

Пан Джемільєв Мустафа.

ДЖЕМІЛЄВ М. Джемільєв голосує - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую. Голосую - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Неллі Іллівна Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Богдан Васильович Яременко.

ЯРЕМЕНКО Б.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, 8 осіб - за. Рішення прийнято.

Наступне питання. Проект Закону України про внесення змін до Сімейного кодексу України щодо врегулювання питання стягнення аліментів бабою або дідом в інтересах внуків (реєстраційний номер 15350 від 25.06.2026 року), поданий народним депутатом України Приходько.

Головним комітетом з розгляду даного законопроекту визначено Комітет Верховної Ради з питань гуманітарної та інформаційної політики.

Для представлення цього законопроекту ми запрошували на наше засідання народного депутата України Приходько Наталію Ігорівну. Вона, вочевидь, не приєдналась.

Колеги, цим законопроектом пропонується внести до Сімейного кодексу України наступні зміни: перше, частину третю статті 181 викласти в такій редакції: «За рішенням суду кошти на утримання дитини (аліменти) присуджуються у частці від доходу її матері, батька або у твердій грошовій сумі за вибором того з батьків, інших законних представників дитини, а також баби або діда, з якими проживає дитина, в інтересах дитини»; друге, доповнити статтю 258 частиною третьою такого змісту: «Баба і дід, з якими проживають малолітні, неповнолітні або повнолітні непрацездатні внуки, мають право звертатися до суду з позовом про стягнення аліментів на утримання внуків незалежно від встановлення опіки чи піклування над нею. Реалізація бабою або дідом права на звернення до суду в інтересах внуків, у тому числі з вимогою про стягнення аліментів, не потребує надання їм статусу законного представника, опікуна чи піклувальника; суд при вирішенні спору враховує фактичне проживання дитини з бабою або дідом та необхідність забезпечення найкращих інтересів дитини».

Висновки по цій законодавчій ініціативі поки не надійшли.

Шановні колеги, чи бажає хтось висловитись? Дякую.

Хочу звернути вашу увагу на наступне. Перше, законопроектом пропонується внести зміни до статті 181 Сімейного кодексу України, відповідно до яких передбачається надання бабі та діду, з якими проживають внуки, право на звернення до суду з позовом про стягнення аліментів на утримання внуків незалежно від встановлення опіки чи піклування над ними.

У даному контексті варто зазначити, що відповідно до чинної редакції частин першої і другої статті 258 Сімейного кодексу України баба і дід мають право на самозахист внуків, баба і дід мають право звернутися за захистом прав та інтересів малолітніх, неповнолітніх та повнолітніх

непрацездатних внуків до органу опіки та піклування або до суду без спеціальних на те повноважень.

У Постанові від 04.02.2026 року Верховний Суд, посилаючись на положення статі 258 Сімейного кодексу України, сформував позицію, згідно з якою «...чинним законодавством передбачено право баби та діда на процесуальне представництво онука (онучки) на підставі самого факту близького кровного споріднення, без необхідності встановлення опіки, піклування чи призначення їх опікуном або піклувальником... Баба та дід, з якими проживає онук (онучка), має право на подання в інтересах дитини позову до її батьків про стягнення аліментів без призначення опікуном дитини». Подібний правовий висновок викладено у постанові Верховного Суду від 22 грудня 2018 року.

Враховуючи зазначені норми чинної редакції Сімейного кодексу України, а також беручи до уваги той факт, що згідно з положеннями частини п'ятої статті 13 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» висновки щодо застосування норм права, викладені у постанові Верховного Суду, є обов'язковими для всіх суб'єктів владних повноважень, які застосовують у своїй діяльності нормативно-правовий акт, що містить відповідну норму права, вбачається, що порушене у законопроекті питання стосовно надання бабі і діду, з якими проживає дитина, права звертатися до суду щодо стягнення аліментів вже є врегульованим.

Якщо метою зміни, які авторка законопроекту пропонує внести до Сімейного кодексу України, є встановлення прямої та однозначної норми, яка виключатиме необхідність кожного разу системно застосовувати положення різних статей кодексу, пропоновані в законопроекті формулювання потребують деяких уточнень. Так, у пояснювальній записці до законопроекту зазначається, що в умовах сучасних соціально-економічних викликів, а також у зв'язку з наслідками збройної агресії проти України значна кількість дітей фактично проживає разом із бабою та дідом, які

здійснюють їхнє утримання та виховання. Збройна агресія проти України дійсно створила умови для деяких громадян, коли двоє або один із батьків не проживають разом із дитиною, наприклад, перебуваючи на фронті, лікуванні тощо. Разом з тим, сам факт проживання дитини разом з бабою і дідом не обов'язково означає, що батьки відмовляються від утримання дитини. Відтак для досягнення мети законопроекту критерієм надання права на стягнення аліментів має бути не лише обставина щодо проживання дитини разом з бабою або дідом, як це запропоновано в проєкті, а й факт свідомого невиконання батьками свого обов'язку щодо утримання дитини. Крім того, для реалізації права на позов в законопроєкті доцільно визначити мінімальний строк проживання дитини з бабою або дідом, адже відсутність чітко окреслених часових меж утворює правову невизначеність, за якої будь-яке короткострокове або тимчасове перебування дитини у родичів (баби та/або діда) може бути інтерпретовано як фактичне проживання.

Також доцільно звернути увагу, що в законопроєкті не врегульовано питання саме щодо практичних дій баби і діда в ситуації, коли обидва з батьків проживають окремо від дитини (чи обов'язково в такому випадку стягуватимуться аліменти з обох батьків, чи дозволитиметься звернення до суду щодо стягнення аліментів лише з одного з них, які критерії щодо визначення розмірів грошових стягнень з кожного із батьків тощо). Існування в чинному законодавстві загальних норм щодо надання права бабі і діду звертатися до суду з позовом до батьків про стягнення аліментів надає право врегулювання відповідних питань індивідуально у кожному судовому рішенні окремо. Водночас внесення пропонуванних змін до Сімейного кодексу України створює необхідність більш детального врегулювання, яке усуне будь-які подальші неоднозначні трактування норм судами.

Доречно також зазначити, що Верховною Радою України 28.04.26 року прийнято за основу проєкт Цивільного кодексу України (реєстраційний номер 15150), згідно з яким передбачається визнання Сімейного кодексу

України, до якого законопроектом (реєстраційний номер 15350) пропонується зміни, таким, що втратив чинність. Враховуючи зазначене, пропонувані в законопроекті зміни доцільно розглядати в рамках підготовки до другого читання Цивільного кодексу України.

Це ті зауваження, над якими головний комітет може попрацювати. Тому пропоную надіслати їх для можливого врахування.

Тож, якщо ніхто не заперечує, ставлю на голосування наступне рішення комітету: звернутись до Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики з пропозицією врахувати зауваження комітету при опрацюванні проєкту Закону України про внесення змін до Сімейного кодексу України щодо врегулювання питання стягнення аліментів бабою або дідом в інтересах внуків (реєстраційний номер 15350 від 25.06.26 року), поданого народним депутатом України Приходько. Власне прошу визначатись.

Задорожний – за.

Пан Джемільєв Мустафа.

ДЖЕМІЛЄВ М. Джемільєв – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Яковлєва Неллі Іллівна.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Яременко Богдан Васильович.

ЯРЕМЕНКО Б.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Шановні колеги, 8 осіб – за. Рішення прийнято.

Переходимо до розгляду останнього законопроєкту. Питання четверте, проєкт Закону України про внесення змін до статті 44 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» щодо забезпечення реалізації органами Пенсійного фонду права особи на отримання пенсії у випадку повернення банком коштів через некоректні реквізити одержувача (реєстраційний номер 15322 від 11.06.26 року), поданий народним депутатом України Гнатенком.

Головним комітетом з розгляду даного законопроекту визначено Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів.

Для представлення цього законопроекту ми запрошували на наше засідання народного депутата Гнатенка. Чи приєднався Валерій Сергійович? Вочевидь, після такої ночі ніхто до нас не приєднується. Самі мусимо працювати.

Цим законопроектом, шановні колеги, пропонується доповнити статтю 44 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» положенням такого змісту: у випадку подання заяви застрахованою особою про виплату пенсії на банківський рахунок територіальний орган Пенсійного фонду, уповноважений ним орган чи уповноважена особа зобов'язані здійснити перевірку правильності оформлення заяви та документів; аналіз реквізитів, у тому числі банківського рахунку; встановлення відповідності документів вимогам законодавства; витребування у заявника додаткових відомостей у випадку виявлення розбіжностей або недоліків; ухвалення мотивованого рішення за результатами розгляду. У разі повернення банком коштів у зв'язку з некоректними реквізитами банківського рахунку застрахованої особи територіальний орган Пенсійного фонду, уповноважений ним орган чи уповноважена особа має забезпечити подальшу реалізацію права особи на отримання пенсії та вжити заходів з повідомлення такої особи про некоректність реквізитів. У випадку не надання застрахованою особою реквізитів банківського рахунку територіальний орган Пенсійного фонду, уповноважений ним орган чи уповноважена особа зобов'язаний забезпечити виплату пенсії такій особі у грошовій формі або здійснити збереження нарахованої, але не виплаченої пенсії.

Станом на сьогодні маємо те, що маємо щодо цього законопроекту: Мінфін України не підтримує, Міністерство соціальної політики, сім'ї та

єдності України не підтримує, Пенсійний фонд України надає до проекту зауваження.

Колеги, чи бажає хтось висловитись з цього приводу? Дякую.

Щодо положень даного законопроекту, хочу звернути вашу увагу на наступне: законопроектом фактично детально регламентується порядок подання заяви про виплату пенсії, опис дій і повноважень суб'єктів при її опрацюванні, а також порядок здійснення пенсійних виплат у випадку повернення грошових коштів через некоректні реквізити банківського рахунку. У зв'язку з цим варто зазначити, що деталізовані процедури перевірки подання та перевірки документів, витребування додаткових відомостей тощо є предметом врегулювання підзаконних нормативно-правових актів, а не закону. Так, у чинній редакції частини першої статті 44 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» зазначається, що порядок подання та оформлення документів для призначення перерахунку пенсії визначається правлінням Пенсійного фонду за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення. Враховуючи зазначене, для досягнення поставленої цілі відповідні зміни повинні вноситись не до законів, а саме до підзаконних нормативно-правових актів. Закон не повинен підміняти собою такі акти, як інструкції і порядки.

Друге. Законопроект зобов'язує територіальні органи Пенсійного фонду, уповноважених ним органів чи уповноважених осіб здійснювати аналіз реквізитів, в тому числі банківського рахунку, під час подання заяви. Однак із законопроекту незрозуміло, що означає формулювання «аналіз реквізитів» і як його здійснюватимуть особи, які не є працівниками банківських установ і які не мають доступу до банківських даних особи на етапі прийому заяви, наприклад, для встановлення, чи дійсно конкретний рахунок належить заявнику і чи такий рахунок активний. Тобто

запропоновані законопроектом зміни фактично не мають механізмів для їх реалізації.

Третє. Положення законопроекту, згідно з яким у разі повернення банком коштів у зв'язку з некоректними реквізитами банківського рахунку застрахованої особи територіальний орган Пенсійного фонду, уповноважений ним орган чи уповноважена особа має забезпечити подальшу реалізацію права особи на отримання пенсії, має суто декларативний характер, адже воно лише проголошує абстрактний обов'язок без вказівки на процедуру чи строки його виконання.

Враховуючи наявність до законопроекту концептуальних зауважень, пропоную наступне рішення комітету: звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів з пропозицією рекомендувати Верховній Раді України проєкт Закону України про внесення змін до статті 44 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" щодо забезпечення реалізації органами Пенсійного фонду права особи на отримання пенсії у випадку повернення банком коштів через некоректні реквізити одержувача (реєстраційний номер 15322 від 11.06.2026 року), поданий народним депутатом України Гнатенком, за наслідками розгляду у першому читанні відхилити. Прошу голосувати.

Задорожний – за.

Пан Джемилев Мустафа.

ДЖЕМІЛЄВ М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Чийгоз Ахтем Зейтуллаєвич.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. Яковенко - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Неллі Іллівна Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Яременко Богдан Васильович.

ЯРЕМЕНКО Б.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, 8 осіб – за. Рішення прийнято.

Переходимо до розділу «Різне». Колеги, чи є у когось якась інформація, якою ви хотіли би поділитися з членами комітету? Немає.

Шановні колеги, на цьому порядок денний вичерпаний. Всім дякую. Засідання оголошую закритим. Сподіваюсь, я нікого особливо не втомив. Так що тримайтесь, гарного вам дня, мирного неба і міцного здоров'я. На все добре.